

PETER KNIPPELS:

‘Q-organismen maken het de o

Om bollen te exporteren naar derde landen gelden diverse regels, maar als er producten Nederland in komen gelden er ook regels. Zo zijn er in de Europese Unie diverse quarantaineorganismen, oftewel q-organismen.

Tekst: Lilian Braakman
Fotografie: René Faas

Meerdere schadelijke organismen die in bloembollen kunnen voorkomen hebben een q-status. Q staat voor quarantaine, een aanduiding voor een schadelijk organisme waarvoor strenge uitroeiings- en of bestrijdingsnormen gelden. Producten die verhandeld worden, moeten visueel gekeurd worden op de aanwezigheid van symptomen van deze q-organismen. “Het gaat om onder andere *Ditylenchus dipsaci*, *Ditylenchus destructor*, *Meloidogyne chitwoodi/fallax*, Aardappelmoehoeheid en PSTVd”, geeft Dion van der Sterren, hoofd keuring en kwaliteit & servicecenter bij de BKD, aan.

Q-ORGANISMEN

Ditylenchus dipsaci, ook wel bekend als stengelaal, tast de bol zwaar aan. “Bij een zware aantasting komt er geen plant meer uit de bol, eigenlijk wordt de bol van binnenuit opgegeten. Vaak blijft er niks van over”, meldt Peter Knippels, senior adviseur keuringsbeleid bij de BKD. “*Ditylenchus destructor* is het broertje die vaak vergeten wordt. Ook wel destructoraal genoemd. Deze is minder agressief dan stengelaal. Bij *Meloidogyne chitwoodi/fallax* zijn de symptomen dat de bol misvormd wordt. Daarnaast zorgt het voor groeiremming. Met name in de aardappel- en groenteteelt heeft het verstrekkende gevolgen.”

Aardappelmoehoeheid (AM) heeft gevolgen voor de naam zegt het al - aardappels. Derde landen eisen dat partijen bloembollen zijn geteeld op een AM-vrij perceel, voordat het geïmporteerd mag worden. “Een product kan vrij zijn van AM, maar het kan ook in de grond zitten”, geeft Van der Sterren aan. “Als een perceel vrij is van AM, ontvangt de teler een AM-onderzoeksverklaring. De NAK onderzoekt hiervoor het grondmonster. De BKD voert de bemonstering uit onder de paraplu van de NAK. De AM-onderzoeksverklaring is geldig zolang er aantoonbaar geen aardappels op het perceel geteeld worden.” Bedrijven geven bij de BKD aan dat er steeds minder AM-vrije percelen zijn. “Dat legt druk op de beschikbaarheid van percelen. Van-

wege AM, maar ook door andere q-organismen in de bodem. Hierdoor blijft er minder grond over voor vruchtwisseling.”

Q-organisme PSTVd is twee jaar geleden gevonden in dahlia. Voor dit quarantaineorganisme geldt de Europese uitroeiingsmaatregel. Van der Sterren legt uit: “Afhankelijk van de status geldt voor een organisme beheersing of uitroeiing. Voor PSTVd geldt de status uitroeiing. Elke lidstaat is verplicht dezelfde maatregel toe te passen. Lastig aan dit q-organisme is dat er bij dahlia te velde weinig is te zien. Volgens literatuur zorgt het wel voor groeiremming en uitval van knollen. Het is echter niet eerder in surveys aangetoond. Het heeft een q-status binnen de EU omdat het voor andere gewassen zeer schadelijk is waardoor er zware regelgeving moet worden toegepast.”

.....

‘Veel bedrijven zijn goed op de hoogte van de regels’

.....

Knolcyperus heeft ook een q-status, die alleen geldt voor Nederland. “Dat is in Nederland afgesproken om twee redenen”, meldt Knippels. “*Knolcyperus* groeit heel snel. Het is een lastig en hardnekkig onkruid dat jaren kan overleven. Daarom moet het zo snel mogelijk beheersbaar worden om besmetting op andere percelen te voorkomen. Daarnaast moet een partij bloembollen voor export vrij zijn van *knolcyperus*. Om *knolcyperus* in de gaten te houden, is er het programma opsporing *Knolcyperus*. In dit programma hebben de producentenorganisaties zoals KAVB en ZLTO een belangrijke stem. Samen wordt gekeken naar een juiste aanpak. Tijdens zulke besprekingen geeft de BKD haar deskundigheid en ervaring mee.”

KEURINGEN

De fytosanitaire wetgeving komt vanuit Brussel, maar de lidstaten mogen onder de huidige regels zelf invulling geven aan hoe het beleid uit te voeren. Dit doet de overheid in afstemming met het bedrijfsleven. Zo wordt bepaald

Dion van der Sterren (links) en Peter Knippels: 'q-orga

hoe de q-organismen beheersbaar kunnen blijven, hoe dat gecontroleerd wordt of hoe een partij vernietigd moet worden. “Dit geldt voor import en export. Derde landen kunnen voor de export aanvullende eisen stellen. Soms betreft het organismen die in dat land een q-status hebben. Om het voor de bloembollenkwekers gemakkelijker te maken, hebben we bepaalde keuringen in ons keuringssysteem. Als een kweker tulpen naar Japan wil exporteren, vraagt hij een Japan-keuring aan. Dan rolt het balletje eigenlijk vanzelf. De BKD zorgt ervoor dat de keurmeester de benodigde keuringen uitvoert. Als een partij bollen voldoet aan de gestelde eisen, mag het geëxporteerd worden naar Japan. Wil de kweker of exporteur weten wat nodig is om voor export naar Japan in aanmer-

ndernemer niet gemakkelijk'

nismen moeten beheersbaar blijven'

king te komen, kunnen ze altijd contact opnemen met het servicecenter. Daarnaast staat er informatie over keuringen vermeld in ons Digitaal KlantenLoket en op de BKD-website," zegt Knippels.

Deze werkwijze van het keuringssysteem is bedacht om het de klanten van de BKD zo makkelijk mogelijk te maken. "Er zijn steeds meer aanvullende eisen. Wij proberen juist om die complexe regels voor ondernemers zo eenvoudig mogelijk te maken." Tot slot geven de twee BKD'ers een compliment aan de ondernemers. "Veel bedrijven zijn goed op de hoogte van de regels op het gebied van q-organismen en exporteisen, ondanks dat deze materie als complex wordt ervaren."

Importinspectie

Voor producten die van buiten de EU Nederland in komen geldt een importinspectie op symptomen van q-organismen. "Een visuele inspectie", geeft Knippels aan. "Als een partij bollen niet door de importinspectie komt, wordt deze veelal teruggestuurd naar het exportland van herkomst. Ook bestaat de mogelijkheid om het te versturen naar een andere bestemming of het wordt vernietigd." De BKD voert deze inspectie uit namens de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA). Zo legt Van der Sterren uit: "De NVWA krijgt deze opdracht van de overheid, welke in eerste instantie vanuit Europese regelgeving ingegeven is. In Nederland zijn er vier keuringsdiensten die de importinspecties mogen verrichten. De BKD, de NAK, Naktuinbouw en KCB. De BKD voert keuringen uit voor Nederlandse kwekers die als hoofdmoot bloembollen telen, verwerken of verhandelen. Dat betreft keuringen en waarnemingen bij import en export."